

Sygn. akt IV KK 302/15

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Koziół

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 24 listopada 2015 r.

sprawy **W. C. i M. J.**

skazanych z art. 158 § 3 k.k. i art. 50 ustawy o ochronie osób i mienia w zw. z art. 11 § 2 k.k.

z powodu kasacji wniesionych przez obrońców skazanych

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 28 kwietnia 2015 r., zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego

z dnia 12 listopada 2014 r.,

oddala obie kasacje jako oczywiście bezzasadne, a kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża skazanych w części na nich przypadających.

UZASADNIENIE

M. J. i W. C. oskarżono o to, że w dniu 23 listopada 2013 r. w K., działając wspólnie i w porozumieniu, wzięli udział w pobiciu R. W., w trakcie którego pokrzywdzony był uderzany pięściami i kopany, w szczególności po okolicy brzucha i klatki piersiowej, co spowodowało obrażenia wewnętrzne w postaci złamań żeber II - VII po stronie lewej, podbiegnięć krwawych prawego jądra, pęknięcia mięższu śledziony i wytworzenia się krwiaka, co następowo, wskutek ciśnienia narastającego krwawienia, doprowadziło do pęknięcia torebki tego narządu, czego następstwem było wykrwawienie do jam ciała i śmierć pokrzywdzonego w okresie 24 - 25 listopada 2013 r., a działaniem tym jednocześnie przekroczyli upoważnienia pracowników ochrony, naruszając dobra osobiste R. W. w postaci zdrowia i życia,

tj. popełnienie przestępstwa zakwalifikowanego z art. 158 § 3 k.k. w zb. z art. 50 ustawy o ochronie osób i mienia w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 12 listopada 2014 r., uznał oskarżonych za winnych popełnienia czynu zarzucanego im aktem oskarżenia, który zakwalifikował jako występki z art. 158 § 3 k.k. w zb. z art. 50 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia w zw. z art. 11 § 2 k.k., za co na mocy art. 158 § 3 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k. wymierzył im kary po 4 lata pozbawienia wolności.

Na mocy art. 41 § 1 k.k. orzeczono wobec nich środek karny w postaci zakazu wykonywania zawodu polegającego na ochronie osób i mienia na okres 5 lat.

Na mocy art. 46 § 1 k.k. orzeczono od M. J. i W. C. na rzecz oskarżyciela posiłkowego M. W. kwoty po 20 000 złotych tytułem zadośćuczynienia.

Na mocy 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonych kar pozbawienia wolności, zaliczono okresy rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie, w odniesieniu do M. J. w okresie od 4 grudnia 2013 r. do 3 września 2014 r., a co do W. C. w okresie od 4 grudnia 2013 r. do 6 grudnia 2013 r. Częściowo zwolniono ich od obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych, zasądzając od każdego kwoty po 1000 złotych tytułem częściowego zwrotu wydatków oraz zasądzono od nich solidarnie na rzecz oskarżyciela posiłkowego M. W. kwotę 6000 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez obrońców M. J. i W. C. oraz pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego.

Po rozpoznaniu wniesionych apelacji Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2015 r., zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że wyeliminował z opisu przypisanego czynu sformułowanie: „złamań żeber II – VII po stronie lewej”, a w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od tego wyroku kasacje złożyli obrońcy skazanych W. C. i M. J.

Obrońca skazanego W. C. **zarzucił** w kasacji:

- I. rażąco naruszenie prawa procesowego, mogące mieć wpływ na treść wyroku, polegające na obrazie przepisów;
 1. art.7 k.p.k. poprzez dokonanie oceny dowodów zebranych w tej sprawie, wbrew zasadom wyrażonym w tym przepisie, w szczególności przy ocenie:
 - a). opinii biegłego lekarza z ZMS w K.,

b). zeznań świadków

2. art. 5 § 2 k.p.k., poprzez rozstrzygnięcie nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść skazanego W. C., w szczególności:

a). co do okoliczności i przyczyny śmierci pokrzywdzonego R. W.

II. naruszenie prawa materialnego, mające wpływ na treść wyroku, a w szczególności art. 158 § 3 k.k., poprzez:

1. nieuprawnione przyjęcie, że skazany W. C. przewidywał lub mógł przewidzieć następstwo w postaci śmierci pokrz. R. W.,

2. brak adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy przebiegiem pobicia a skutkiem w postaci śmierci R. W.

Wniósł o uchylenie wyroku z zaskarżonej części i uniewinnienie W. C. od zarzutu z art. 158 § 3 .k.k. wobec oczywiście niesłusznego skazania, względnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie tej sprawy do ponownego rozpoznania.

Obrońca skazanego M. J. w kasacji **zarzucił** rażące naruszenia przepisów postępowania i prawa materialnego mające istotny wpływ na treść wyroku, a to:

1. art. 5 § 2 k.p.k. poprzez:

a). nie rozstrzygnięcie wątpliwości na korzyść oskarżonego M. J. co do mechanizmu powstania u pokrzywdzonego R. W. śmiertelnego obrażenia w postaci pęknięcia mięszu śledziony i wytworzenia się krwiaka, co następowało, wskutek ciśnienia narastającego krwawienia, doprowadziło do pęknięcia torebki tego narządu, czego następstwem było wykrwawienie do jam ciała i śmierć pokrzywdzonego w okresie od 24 - 25 listopada 2013 r., który po dokonanej przez Sąd Apelacyjny zmianie opisu czynu poprzez wyeliminowanie z jego opisu „złamanie żeber II - VII po stronie lewej” przebiegał w ten sposób, że to właśnie na skutek dociskania, naskoczenia lub uderzenia kolanem pokrzywdzonego w pozycji twarzą do ziemi podczas zakładania mu kajdanek przez ustaloną osobę z bardzo dużą siłą powodującą pęknięcie aż sześciu żeber pokrzywdzonego („żeber II -VII po stronie lewej”, po której znajduje się także śledziona) doszło do pęknięcia owej śledziony i śmierci pokrzywdzonego, co w żaden sposób nie pozostaje w związku przyczynowym z przyjętym w opisie czynu zachowaniem się oskarżonych;

b). błędne wyeliminowanie z opisu czynu przypisanego oskarżonym „złamania żeber II - VII po stronie lewej” w oparciu o normę art. 5 § 2 k.p.k. podczas, gdy co do tego obrażenia ciała pokrzywdzonego nie istniała żadna inna alternatywna wersja mechanizmu jego zaistnienia związana z jakimkolwiek zachowaniem się oskarżonego M. J. co wynika wprost z opinii biegłego sądowego K. W., której wnioski i ustalenia oba Sądy podzieliły bez żadnych zastrzeżeń i na co wprost wskazał Sąd II instancji na s. 13 uzasadnienia;

2. art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodu w postaci pisemnej i ustnej uzupełniającej opinii biegłego K. W. polegającej na braku przyjęcia wbrew oczywistym podstawom i wnioskom z opinii tych wynikających, iż do śmiertelnego uszkodzenia śledziony R. W. mogło dojść na skutek uderzenia pokrzywdzonego o ziemię lub dociśnięcia jego lewej strony klatki piersiowej kolanami przez A. B. z dużą siłą lub naskoczenia na klatkę piersiową pokrzywdzonego kolanem lub uderzenia kolanem pokrzywdzonego przez tą osobę w rejon lewego łuku żeber pokrzywdzonego, co odpowiada stwierdzonym u R. W. obrażeniom w postaci złamania sześciu żeber strony lewej i przyjętemu przez biegłemu możliwemu mechanizmowi ich powstania;

3. rażąco obrazę przepisu art. 437 § 2 k.p.k. mającą wpływ na treść wyroku w wyniku dokonania zmiany orzeczenia Sądu I instancji poprzez eliminację z opisu czynu obrażeń ciała pokrzywdzonego polegających na złamaniu żeber II - VII po stronie lewej i przyjęcie wersji, iż owe złamania nastąpiły wskutek dociskania kolanami do ziemi pokrzywdzonego przez A. B., podczas gdy tak istotna dla obrazu sprawy zmiana opisu czynu przypisanego oskarżonemu powinna skłonić Sąd II instancji w konsekwencji do rozważenia alternatywnej i możliwej do przyjęcia z medycznego punktu widzenia wersji, iż do śmiertelnego uszkodzenia śledziony doszło wskutek mocnego dociskania pokrzywdzonego kolanami do ziemi, co nie jest w żaden sposób sprzeczne z przyjętym przez medyka sądowego wnioskiem, iż do uszkodzenia śledziony pokrzywdzonego doszło na skutek urazu narzędziem tępym o znaczniejszej energii, który godzi w brzuch albo w klatkę piersiową w rejonie gdzie znajduje się śledziona, a w takim zaś przypadku Sąd II instancji nie mógł dokonać tak istotnej zmiany wyroku a winien był wyrok uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji;

4. rażąco obrazę przepisu art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 424 k.p.k. polegającą na nie wskazaniu w uzasadnieniu wyroku Sądu II instancji na jakiej podstawie Sąd ten uchylił się od przyjęcia alternatywnego mechanizmu powstania śmiertelnego uszkodzenia śledziony pokrzywdzonego skoro już zdecydował się istotnie zmienić opis czynu przypisanego obu oskarżonym wyłączając z tego opisu uszkodzenie sześciu żeber pokrzywdzonego w rejonie śledziony pokrzywdzonego;

5. art. 25 § 1 k.k. polegający na braku rozważenia i przyjęcia w sprawie kontratypu obrony koniecznej w ramach którego działał oskarżony M. J., lub co najmniej zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary ewentualnie odstąpienia od jej wymierzenia wskutek przyjęcia, iż doszło do przekroczenia granic obrony koniecznej.

W pisemnych odpowiedziach na te kasacje Prokurator Prokuratury Apelacyjnej wniósł o oddalenie obu kasacji jako oczywiście bezzasadnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rację ma Prokurator Prokuratury Apelacyjnej który w pisemnych odpowiedziach na kasacje trafnie wskazuje, iż wniesione w sprawie kasacje są oczywiście bezzasadne w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Oдноśnie kasacji obrońcy skazanego W. C.

Jeżeli chodzi o zarzut uznany jako pkt. I to wypada przypomnieć, że nadzwyczajny środek zaskarżenia jakim jest kasacja służy jedynie „wychwyceniu” rażących naruszeń prawa procesowego i materialnego, nie zaś przeprowadzeniu od nowa „własnej” oceny zgromadzonych w sprawie dowodów. Tego zasadniczego wymogu, określonego przepisem art. 523 § 1 k.p.k. nie spełnia postawienie w kasacji obrońcy skazanego W. C. zarzutu rażącej obrazę art. 7 k.p.k., gdyż zarzut ten w realiach sprawy sprowadza się wyłącznie do zanegowania przeprowadzonej oceny dowodów. Analiza tego zarzutu prowadzi nadto do wniosku, że zarzut ten zwraca się w rzeczywistości przeciwko wyrokowi Sądu Okręgowego i zmierza *de facto* do wywołania ponownej kontroli tego orzeczenia. Podniesienie pod adresem sądu odwoławczego zasadnego zarzutu naruszenia przepisu art. 7 k.p.k. możliwe byłoby jedynie wówczas, gdyby to sąd odwoławczy poczynił własne ustalenia faktyczne, odmienne od dokonanych przez sąd pierwszej instancji.

Podnosząc zarzut obrazy art. 5 § 2 k.p.k. i uzasadniając go w taki sposób, w jaki uczynił to w części motywacyjnej skargi, Autor kasacji dał wyraz temu, że nie rozumie istoty zasady *in dubio pro reo*. Wypada zatem przypomnieć, że nie można zasadnie stawiać zarzutu obrazy art. 5 § 2 k.p.k., podnosząc wątpliwości strony, co do treści ustaleń faktycznych. Dla oceny, czy nie został naruszony zakaz *in dubio pro reo* nie są bowiem miarodajne tego rodzaju wątpliwości, zgłaszane przez stronę, ale jedynie to, czy orzekający w sprawie sąd *meriti* rzeczywiście powziął wątpliwości co do treści ustaleń faktycznych i wobec braku możliwości ich usunięcia rozstrzygnął je na niekorzyść oskarżonego.

Jeżeli chodzi o zarzut ujęty w pkt. II kasacji to mimo, że Autor kasacji podniósł, że doszło do naruszenia prawa materialnego, to w istocie, mamy tu do czynienia z niedopuszczalnym w postępowaniu kasacyjnym zarzutem błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku gdyż tak należy traktować zarówno kwestię cyt. „nieuprawnionego przyjęcia że skazany W. C. przewidywał lub mógł przewidzieć następstwo w postaci zgonu pokrzywdzonego R. W.”, jak i podniesiony, cyt. „ brak adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy przebiegiem pobicia a skutkiem w postaci śmierci R. W”.

Poza sporem jest, że opis czynu przypisanego W. C. świadczy to, że mamy do czynienia z czynem wyczerpującym znamiona występku z art. 158 § 3 k.k. w zb. z art. 50 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia.

Co do kasacji obrońcy skazanego M. J.

Co do zarzutu obrazy art. 5 § 2 k.p.k., to wielokrotnie już Sąd Najwyższy wyjaśniał, że nie można zasadnie stawiać zarzutu obrazy tego przepisu podnosząc wątpliwości co do treści ustaleń faktycznych, gdyż dla oceny, czy nie została naruszona reguła *in dubio pro reo* istotne jest tylko to, czy sąd orzekający w sprawie rzeczywiście powziął wątpliwości co do treści ustaleń faktycznych i wobec braku możliwości ich usunięcia rozstrzygnął te wątpliwości na niekorzyść oskarżonego. Jeżeli z materiału dowodowego wynikają różne wersje wydarzeń, zaś sąd orzekający wybrał jedną z nich, to takie postępowanie nie jest równoznaczne z istnieniem nie dających się usunąć wątpliwości w rozumieniu art. 5 § 2 k.p.k., ponieważ w takim wypadku sąd orzekający jest zobowiązany dokonać ustaleń faktycznych na podstawie swobodnej oceny dowodów i dopiero wówczas, gdy

wątpliwości nie zostaną usunięte należy je rozstrzygnąć na korzyść oskarżonego. Obraza przepisu art. 5 § 2 k.p.k. następuje natomiast wtedy, gdy sąd orzekający w sprawie poweźmie wątpliwość co do treści ustaleń faktycznych i mimo braku możliwości dowodowych prowadzących do jej usunięcia, rozstrzygnie ją na niekorzyść.

Sąd Apelacyjny nie naruszył reguły ujętej w art. 5 § 2 k.p.k., a wręcz przeciwnie, jak wskazuje Prokurator Prokuratury Apelacyjnej w pisemnej odpowiedzi na kasację, cyt. „dokonał tej zmiany (w opisie czynu), będąc w zgodzie z nią... Natomiast nie miał obowiązku rozważenia innych wersji zdarzenia, skoro nie miał wątpliwości co do innych ustaleń poczynionych przez Sąd I instancji, co do przebiegu zdarzenia”.

Podniesiony w kasacji zarzut naruszenia przepisu art. 7 k.p.k. nie jest zasadny.

Sąd Apelacyjny po przeprowadzeniu kontroli instancyjnej zaaprobował co do zasady dokonaną przez Sąd I instancji ocenę dowodów i poczynione na ich podstawie ustalenia faktyczne, odwołując się do obszernej argumentacji Sądu Okręgowego, zmieniając tylko wyrok Sądu a quo na korzyść W. C. i M. J., poprzez wyeliminowanie z opisu czynu spowodowania złamania żeber. Zaznaczyć w tym miejscu należy, że zarzuty podniesione przez obrońcę skazanego M. J. dotyczące dokonania zamiany opisu czynu przypisanego, są jedynymi zarzutami odnoszącymi się bezpośrednio do kwestionowanego kasacją wyroku.

Nie można w realiach sprawy dopatrzeć się jakiegokolwiek obrazy przepisu art. 437 § 2 k.p.k., gdyż przecież Sąd Apelacyjny wydał jedno z rozstrzygnięć o jakim mowa w tym przepisie (zmienił zaskarżone orzeczenie).

Nie zasługuje na uwzględnienie również zarzut z pkt. 4 kasacji, albowiem nigdy ewentualne wadliwości czynności które mają miejsce po wydaniu orzeczenia (takie jak np. sporządzenie uzasadnienia) nie mogą wpłynąć na treść wydanego wcześniej wyroku. Na marginesie dodać należy, że rozpoznając wniesioną apelację obrońcy M. J. Sąd Apelacyjny nie naruszył zasad określonych w przepisie art. 433 § 2 k.p.k. Obrońca skazanego M. J. nie postawił w kasacji zarzutu obrazy tego przepisu. W obszernym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (liczy 41 stron), sporządzonym zgodnie z wymogami art. 457 § 3 k.p.k. Sąd Apelacyjny odniósł się

w wystarczającym stopniu do wniosków i zarzutów apelacji obrońcy M. J., a na stronach 26 – 28 tego uzasadnienia przekonywująco wykazał, z jakich przyczyn uznał, że w przedmiotowej sprawie brak było podstaw do przyjęcia, iż skazani działali w warunkach kontratypu z art. 25 § 1 k.k. Sąd Najwyższy podziela dokonaną przez Sąd Apelacyjny ocenę co do braku podstaw do przyjęcia w realiach sprawy istnienia przesłanek z art. 25 § 1 k.k. i nie widząc potrzeby powtarzania tej trafnej argumentacji odsyła w tej części do lektury uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy na podstawie art. 535 § 3 k.p.k. rozstrzygnął jak w postanowieniu.

kc